

Til:

Norsk filminstitutt
Dronningens gate 16
Postboks 482 Sentrum
0105 Oslo

Fra:

Norsk filmforbund og Norske filmregissører
Dronningens gate 16
Postboks 482 Sentrum
0105 Oslo

Høringsvar: Utviklingsordningene i NFI - Oppfølging av utredning av utviklingsordningene og forslag til endring i forskrift om tilskudd til audiovisuell produksjon

Norsk filmforbund (NFF) er film- og tv-bransjens største fagforening med 1800 medlemmer bestående av filmskapere og filmarbeidere i alle funksjoner innen tv-underholdning, tv-drama, spillefilm, dokumentar og reklame. NFF inngår tariffavtaler og forvalter rettigheter på vegne av medlemmene. NFF ble stiftet i 1946.

Norske Filmregissører (NFR) er en interesseorganisasjon for regissører innen film, tv, strømming og nye medier. Vi har om lag 420 medlemmer som jobber i alle sjangre. NFR arbeider for å styrke regissørens kunstneriske autonomi, rettigheter og posisjon i bransjen, og bidrar aktivt i kulturpolitiske prosesser og utviklingen av hele det norske filmfeltet.

Sammen representerer NFF og NFR et bredt spekter av profesjonelle filmarbeidere og regissører, og har som mål å fremme et fritt, mangfoldig og kunstnerisk uavhengig norsk film- og tv-felt.

Vi takker for muligheten til å gi innspill til høringen om utviklingsordningene i Norsk filminstitutt (NFI). Nedenfor følger våre kommentarer og vurderinger til de ulike punktene i høringsdokumentet.

1. Den «omvendte trakten» (s. 8)

NFI understreker at det burde være flere prosjekter i tidlig utvikling enn i prosjektutvikling. At det er flere søknader i senere faser av utvikling (med produsent) enn i tidlig utvikling, er noe NFI kaller en “omvendt trakt”. Vi er enige i at det bør være flere prosjekter i tidlig utvikling. Samtidig vil vi understreke at den såkalte «omvendte trakten»

ikke skyldes antall søknader, men antall tilskudd som gis, noe NFI selv styrer. I 2024 var det 558 søknader til idéfordypning, idéutvikling og manusutvikling, mot 358 søknader til prosjektutvikling (med produsent). Det er altså ikke søkermassen som skaper “den omvendte trakten”, men fordelingen av tilskudd. Dette er et forhold NFI selv har full kontroll over (hvor mange tilskudd de gir i ulike faser) og selv kan justere. Vi anbefaler for at NFI oppnår en “vanlig trakt”, ved å øke antall tilskudd til tidlig utvikling.

2. Manglende oversikt over flyt mellom ordninger (s. 9)

Vi stiller oss undrende til at NFI ikke har oversikt over hvordan prosjekter beveger seg mellom ordningene, all den tid alle søknader går gjennom samme portal og NFI selv er tilskudds forvalter. En slik oversikt burde være et grunnleggende verktøy for å evaluere og forbedre ordningene. Og vi er positive til at NFI får oversikt over dette i sitt eget system.

3. Kompleksitet i tilskudds prosessene

Vi støtter overordnet målet om fleksible søknadsprosesser som møter brukernes behov, slik det kommer frem av punkt 2.4. Dette er i tråd med tilskudds brevetts føringer om å bidra til et fritt, uavhengig og mangfoldig kulturliv. Vi er likevel usikre på om en reduisering av antall ordninger vil føre til mer fleksible prosesser og mindre arbeide for virkemiddelapparatet.

Norske Filmregissører og Norsk filmforbund mener at regissører og også manusforfattere bør ha mulighet til å søke støtte til utvikling på egen hånd, og gjerne i flere runder. Ved endt utviklingsforløp bør det legges til rette for at NFI kan bistå med å koble prosjektet til (en passende) produsent (noe NFI allerede gjør), eller at skaperen kan søke produksjonsstøtte i ulike konstellasjoner, avhengig av prosjektets karakter og behov.

En styrking av skaperleddet i tidlig utvikling vil bidra til en mer balansert maktfordeling i bransjen. Gjennom det kan NFI bidra til kunstnerisk autonomi og bedre ytringsfrihet i feltet. Når prosjekter er godt utviklet før produsent kobles på, vil det også gi produsenten et tydeligere økonomisk insentiv til å gå inn i prosjektet, og regissøren tvinges ikke oppgi rettigheter til eget verk for å kunne søke statsstøtte. Dette kan være ett av flere tiltak som vil kunne bidra til mer likeverdige samarbeidsforhold og styrke den kunstneriske autonomien i norsk filmproduksjon.

Filmfeltet er komplekst, og det er naturlig at støtteordningene speiler dette med et større antall ordninger. Forenkling (eller reduisering av antall ordninger) må ikke gå på bekostning av ordningenes konkrete spesifikke formål.

4. Såkornmidler (s. 10)

Vi støtter beslutningen om å ikke innføre en egen såkornordning slik den var foreslått som en helautomatisk ordning, vi mener en slik ordning som vil være basert på “førstemann til mølla” prinsippet ikke vil gi høy kunstnerisk kvalitet i ordningen(e).

5. Kunstnerisk autonomi og produsentens rolle (s. 11)

Vi er glade for at NFI lytter til regissører og dramatikere, og anerkjenner behovet for å sikre kunstnerisk rom og autonomi i utviklingsfasen. Det er ikke gitt at bransjen ved de private produksjonsselskapene alene kan ivareta “kunstnerisk rom og autonomi til skaperne til å

utvikle prosjekter produsentene kan velge å gå inn i.” Dette er et ansvar NFI må ta aktivt. Vi støtter videre tiltak som kobler produsenter på prosjekter i tidlig fase, men understreker at dette må skje på skaperens premisser. Vi mener dette er svært viktig for å bidra til et fritt og uavhengig kulturliv som er åpent, inkluderende og mangfoldig, slik det står i tilskudsbrevet til NFI.

Vi er enige at det er viktig at produsenter kobles på prosjekter og ser at det gjøres tiltak fra NFI å koble på produsenter tidlig. Det mener vi ofte vil være positivt.

Vi ser det som positivt at NFI har forståelse for at de færreste regissører er negative til å samarbeid med produsenter. Og vi mener det er positivt at NFI ser at startfasen er skjør og viktig å kunne ha styring på egen hånd, slik at utviklingen er organisk.

Vi ser det som positivt at NFI vil kartlegge hvor mange utviklingsprosjekter som går videre til produksjon, med hensikt å fastsette måltall basert på dette.

6. Fleksible kriterier og forutsigbarhet

Vi stiller spørsmål ved påstanden om at fleksible kriterier fører til uforutsigbarhet eller urealistiske forventninger. Tvert imot kan fleksibilitet signalisere at NFI er en åpen, inkluderende og mangfoldig institusjon. En del av våre medlemmer advarer mot å stramme inn kriteriene for søkere, da dette kan føre til at bakgrunn blir viktigere enn prosjektets kvalitet – og at gode prosjekter faller utenfor. Dette vil være i strid med tilskudsbrevets mål om å fremme et åpent og mangfoldig kulturliv. Se mer om kriteriene under punkt 11. og 13. under.

7. Konsulentenes rolle og oppfølging – håndbok for konsulenter (2.5.2)

Vi støtter at NFI utarbeider en intern håndbok for konsulenter, og mener denne bør sendes på høring og være offentlig tilgjengelig. Det er viktig å sikre armlengdes avstand – konsulenten skal ikke realisere «sin film». Vi støtter også at oppfølging i utviklingsfasen tilbys, men at den ikke er obligatorisk.

8. Løpende søknadsbehandling og åpning av alle sluser for produsenter (2.5.3)

Vi ser positivt på at det vurderes løpende søknadsbehandling for idéfordypning og manusutvikling. Dette vil gi større fleksibilitet for søkerne.

Samtidig er vi svært kritiske til at enkeltpersoner skal konkurrere om de samme midlene som produsenter også i tidlig utvikling. Allerede i dag går om lag 97 % av midlene til prosjekter med produsent. Her er det mulig at det på “baksiden” av søkerportalen fortsatt vil være øremerkede midler til skaperne, noe vi mener er viktig. For hvor mange produksjonsselskaper er det som har egen utviklingsavdeling eller egne utviklingsprodusenter til å være tett på all den utviklingen? Her vil vi kunne få en flaskehals og færre spennende prosjekter for allerede pressede produsenter. Å åpne alle ordninger for produsenter vil undergrave hensikten med skaperleddsordningene. NFR ønsker å påpeke at allerede dagens system, hvor regissører og manusforfattere i liten grad har mulighet til å finansiere sin egen utvikling uten å involvere produsent, skaper utfordringer både kreativt, demokratisk og strukturelt. Skriveprosessen i seg selv krever ikke nødvendigvis produsentens kompetanse, og det bør derfor være rom for at filmskaperne kan utvikle prosjekter på egne premisser når det er hensiktsmessig.

Slik ordningene er utformet i dag, er skaperne ofte nødt til å overføre rettigheter til egne verk for i det hele tatt å kunne søke offentlig støtte. Dette bidrar til en ubalanse i maktforholdet mellom produsent og regissør/manusforfatter, og kan svekke kunstnerens autonomi og gjennom det også ytringsfrihet i feltet. I praksis innebærer det at det er produsenter, som representanter for det private næringslivet, som avgjør hvilke kunstneriske prosjekter som får mulighet til å søke offentlig støtte i Norge. Dette reiser prinsipielle spørsmål knyttet til ytringsfrihet, fagfelle vurdering og tilgangen til de statlige støtteordningene, og dette kan utfordre grunnleggende demokratiske prinsipper i kulturpolitikken.

Vi mener at NFI, som offentlig institusjon, har et ansvar for å sikre at støtteordningene ikke blir for markedsorienterte eller risikoaverse. Det er viktig å legge til rette for at prosjekter, spesielt i tidlig fase – som ennå ikke har funnet sin endelige form, får mulighet til å utvikles, også uten produsent. Dette vil kunne bidra til større mangfold og til at flere originale og kunstnerisk sterke prosjekter får vokse frem.

9. Saksbehandling og automatisering (2.5.4)

Vi merker oss at «hovedvekten» av utviklingstilskudd fortsatt skal skje etter konsulentvurdering, men etterlyser tydelighet: Hvilke ordninger vurderes for automatisk behandling? Gjelder dette f.eks. rammetilskudd til produsent og rammetilskudd kreativ? Eller er det andre ordninger? I så fall, hvilke ordninger?

Vi støtter at det vurderes en ny ordning for erfarne regissører og manusforfattere (rammetilskudd kreativ), dette er på høy tid. Vi mener det ikke er bransjeorganisasjonenes ansvar å utrede kriteriene for slike ordninger alene slik vi til tider har hatt inntrykk av i dialogmøter med NFI.

10. «Neo marked» og sjangerfilm

Vi noterer oss at NFI ikke går videre med forslaget om en egen markedsordning for debutanter («Neo marked»), og mener det er riktig. Dagens Neo-ordninger og rammetilskudd gir allerede rom for kommersielt orienterte prosjekter som har et lavbudsjett DNA, vi mener det ikke er behov for en tydeligere presisering av dette. Om det skulle være slik at man skal ha en egen markedsordning for NEO-film må disse pengene tas fra markedsordningen og EHT, ikke NEO kunstnerisk vurdering eller kunstnerisk vurdert spillefilm.

11. Håndtering av stor søknadsmasse (2.5.5)

Vi støtter innføring av løpende søknadsbehandling som et tiltak for å håndtere stor søknadsmasse.

Når det gjelder det å gjøre utdanning og erfaring til terskler for søknad kan utestenge fremtidige talenter er vi delt. Noen mener at en slik innsnevring kan hindre en norsk Almodóvar (som ikke hadde noen formell filmutdannelse) og at dette kan være i strid med NFI sitt samfunnsoppdrag. Andre mener dette kan være en grei midlertidig løsning for å håndtere arbeidsmengden.

En årsak til en stor arbeidsbelastning som NFI ikke drøfter i høringen, er at de selv valgte å

nedlegge manuskonsulentene og kortfilmkonsulentene. Det er ikke vanskelig å forestille seg at dette kan ha medført mer arbeid for de gjenværende konsulentene. Vi oppfordrer NFI til å vurdere egne manuskonsulenter med tid til dialog, møter, fleksible beløp etc, slik manusordningen var før. Dette kan føre til mindre arbeidsbelastning på de andre konsulentene.

Videre ønsker vi også å spille inn at manusordningen er nå, oppleves det videre rart og litt fremmedgjørende å levere et stort skrivearbeid man har gjort med støtte, uten å få respons eller ha noen form for interaksjon med en NFI-konsulent. Vi tror ikke denne kjøligheten er så heldig for de kreative prosessene.

En siste grunn til at belastningen er stor nå kan komme av at det er store utfordringer i bransjen. Her bør NFI bidra, som Kulturdepartementets forlengede arm å få prosesser som en regelstyrt incentivordning og medfinansieringen på plass så raskt som mulig. Dette vil også avlaste NFI ved at flere får jobb i andre deler av bransjen.

12. Bruk av KI i håndtering av søknader

Når det gjelder bruk av kunstig intelligens i saksbehandling, understreker vi at KI ikke kan erstatte kunstnerisk vurdering. Vi mener videre at prosessen for innføring av bruk av KI i saksbehandling må være transparent og åpen for innspill.

13. Nullalternativet og innsnevring av krav (3.2)

Vi er usikre på hvilket av de to alternativene i punkt 3.2 som er best. Enkelte av medlemmene støtter innsnevringen av krav, mens andre mener det ikke er en god ide og vil videreføre dagens krav. Noen mener det er positivt at det stilles krav om at utdanningen har resultert i en eksamensfilm, mens andre mener at et alternativ til å redusere søkermengden pr. konsulent og dermed redusere arbeidsbelastningen, kan som nevnt være å ansette flere konsulenter.

Avslutning

Vi takker for muligheten til å gi innspill, og ser frem til videre dialog om hvordan utviklingsordningene kan styrkes for å sikre et fritt, mangfoldig og kunstnerisk uavhengig norsk filmfelt.

Med vennlig hilsen,

Leiv Igor Devold
Forbundsleder
Norske filmregissører

Elisabeth Sjaastad
Forbundsleder
Norsk filmforbund